

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov na vrhu. Neprankiranih pism na sprejemo. Iskaja vsak četrtlet. Naročnina letno 60 Dln. za tiskovino 80 Dln. Član sekcije J. U. U. plačuje list s članarino. Oglas po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. št.: 11.153. Telefon 3113

V naših rokah je usoda Jugoslavije

Učitelji! Bodite zvesti sami sebi in svoji preteklosti, v vaših rokah je bila usoda naroda, v vaših rokah je usoda Jugoslavije.

(Iz govora min. prosvete g. Čirića.)

Vedno bolj se dviga med našim stanom zavest, da je učitelj med narodom najvažnejši činitelj, da je od njegovega dela zavisen kulturni napredek naroda. Učiteljstvo se zaveda, da je stan, ki ima služiti le dvema, to je šoli in neposredno narodu. — Od dne do dne se bolj umika od posredovalcev, ki so se zaradi lastnega samoljubja vrivali med narod in učiteljstvo, da so si prilagajali uspehe učiteljevega dela in se z njimi ponašali. Popolna osamosvojitve učiteljskega stanu postaja vedno nujnejša in v zadnjem času tudi vidnejša.

S ponosom smo začeli kazati na uspehe svojega dela. Naši glasovi, v početku slabi, so postajali od dne do dne krepkejši. In polagoma so začeli spoznavati tudi oni, ki so si znali spretno prilagajati uspehe učiteljskega dela, da bo treba opustiti misel, na še nadaljnje izkoriščanje učiteljskih uspehov v egoistične in koristiljubne namene. Delo, ki ga opravlja učiteljstvo je njegovo delo, in tudi uspehi tega dela pripadajo in morajo biti priznani učiteljskemu stanu.

V poslednjem času smo imeli priliko slišati več priznanj. Ta priznanja ne smatramo kot laskanje našemu stanu in našemu delu, marveč le kot dolgo pogrešano priznavanje resnice o uspehih, ki smo jih s svojim delom dosegli.

Zavedamo se svojih nalog, svojega teženja in odgovornega dela, a zavedamo se tudi svojih uspehov, in ta naša zavest je došla potrdilo tudi iz najmerodajnejšega mesta. Minister prosvete nam je priznal, da je bila doslej v naših rokah usoda našega naroda, a sedaj je v naših rokah usoda Jugoslavije. Nadvse veliko in pomembno priznanje, ki bomo s ponosom kazali nanj! Ne zato, ker nam gre za priznanje, za čast in laskanje, marveč zaradi tega, ker se zavedamo svojih dolžnosti, ki nam jih to priznanje nalaga in uvidevamo, da nam tudi na merodajnih mestih priznavajo sposobnosti, da bomo mogli kot verni delavci pravilno in uspešno rešiti tako velevažno nalogo.

Učiteljstvo je rešilo že mnoge težke naloge. V njegovih rokah je bila usoda naroda in danes lahko s ponosom pokažemo na to, da smo izvedli narod iz velikih težav in ga dovedli na višek. Visoka kulturna stopnja, ki jo je narod dosegel je uspeh učiteljevega dela. Šola postavlja temelje kulturnega razvoja naroda, in te temelje je učiteljstvo samo postavilo tako da je bilo mogoče graditi nanje močno zgradbo. In ravno na te temelje je gradilo in polagalo kamen na kamen tako dolgo, da je zgradilo ponosno zgradbo narodove kulture. Toda sebični in slavoohlepní egoisti, ki so se na več način urivali med učiteljski stan in med narod, so želi priznanje, želi so slavo, a učitelj je bil in je moral ostati hlapec.

Doba zadnjih let je povsem drugačna. Učiteljstvo si lasti izključno pravico do priznanja za uspehe lastnega dela in izvajalo bo popolno priznanje za svoje delo in tudi za svoje uspehe. Kdor objektivno gleda mora priznati velik pomen učiteljskega dela, mora pa priznati tudi velike zasluge in uspehe učiteljstva za kulturni, gospodarski in nacionalni napredek naroda. In plod takega objektivnega gledanja je veliko priznanje, da je bila v naših rokah usoda naroda in da je sedaj v naših rokah usoda Jugoslavije. Pred takimi priznanji si ne bomo mogli več zastirati oči niti najbolj zakrknjeni koristolovci, ki so poznali učiteljevo delo le takrat, ko jim je služilo za doseg njihovih egoističnih namenov.

Učiteljska organizacija vzgaja svoje članstvo k samozavesti, vzgaja ga k organiziranemu delu, ki naj vodi učiteljstvo do uspehov, katerih sadove bo uživalo učiteljstvo samo.

Danes lahko že s ponosom kažemo na svoje delo kažemo na uspehe tega dela, ker smo se že precej osamosvojili, toda učiteljski stan mora zahtevati popolno osamosvojitve svojega dela, da bo na podlagi tega stavil svoje zahteve.

Priznanja so nam zelo dobrodošla, ponosni smo nanje, posebno na taka, da je v naših rokah usoda naše kulture, usoda Jugoslavije. Toda tem priznanjem stoji nasproti dejstvo, da učiteljstvo, ki je tudi po teh priznanjih najvažnejši stan v državi še danes nima urejenega disciplinskega postopka in to je, kar nas boli, kar najbolj ovira naše uspešno delo. Čutimo se dovolj sposobne za to poslanstvo, kajti pokazali smo že s svojim delom, da zmoremo reševati velike in tudi težke naloge. Toda za popolne uspehe, za res najpravičnejšo rešitev svojega poslanstva bomo mogli dati garancijo šele tedaj, ko bo ščitil učiteljstvo pravičen disciplinski postopek pred samovoljo podeželskih močotcev. Do-

segli smo že doslej vidne in tudi lepe uspehe pri svojem delu, a poudariti moramo, da bi bili uspehi našega dela še veliko večji in pomembnejši, ako bi nas ščitil disciplinski postopek, kakršen je predviden v uradniškem zakonu za ostalo državno uradništvo.

Trdno verujemo, da bomo tak postopek tudi dobili, kajti tako važnemu stanu v državi, kot je učiteljski, je tak postopek nujno potreben. Kdor se ni, na tako visokem me-

stu strašil povedati resnice o našem delu, o velikem pomenu našega stanu, se ne bo strasil dati nam to, kar najbolj pogrešamo, urediti nam disciplinski postopek in s tem izpolniti obljubo, dano istočasno s tako velikim priznanjem.

Učiteljstvo se zaveda svojega poslanstva med narodom, zaveda se velikih svojih dolžnosti, zavedati se hoče tudi tega, da je v njegovih rokah usoda Jugoslavije.

— Z.

O našem šolstvu

(Iz govora min. prosvete g. Stevana Čirića.)

Prosvetni minister gosp. Stevan Čirić je govoril v soboto o našem šolstvu. Njegov govor so oddajale vse tri radio-postaje. Izvajal je:

Sedanje težke čase čuti najbolj prosveta. Prosveta je duhovna blaginja naroda. Eden pogojev za prosvetljenost je materialna blaginja ali vsaj zavarovana eksistenca poedinca. V sedanjih hudih časih, ko gre borba za življenje do skrajnosti, spoznavajo mnogi ogromno vrednost kulturnih pridobitev in jih hočejo žrtvovati, da bi si s tem življenjsko borbo olajšali. Kraljevska vlada smatra za svojo dolžnost, da v vprašanih narodne in državne vzgoje ne dovoli takih pojmovanj in da jih bo pobijala.

Prosveta je najvišje merilo za vrednost posamezne državne skupnosti. Države in narodi so propadli, toda njihovo vrednost cenimo še sedaj po tem, kaj so storili za napredek človeštva. Neglede na preteklost, ki dokazuje potrebo kulturnih stremenj, pa zahteva sedanost od nas, da svoje kulturne pridobitve ohranimo in da jih še izpopolnimo. V ostri tekmi življenja zmagata samo boljši. Da postanemo boljši in da lahko zmagamo, moramo prosveti posvetiti vso pozornost.

Ne bi bilo večje napake, kakor kulturne potrebe žrtvovati trenutnim težkostim, v škodo prosvete. Zato jih moramo nekako olajšati, ker bi v nasprotnem primeru ravnali krivo in bi se to prej ali slej maščevalo. Napak bi bilo gledati na prosveto kot na potrebo, za katero so potrebne samo žrtve in ki bi bilo tudi brez nje mogoče izhajati. Vprav obupna je misel, kaj vse iznašajo v javnosti nesmiselnega in kakšne redukcije zahtevajo v prosveti. Pa še tisto, kar naj ostane ali kar mislijo, da bi moralo ostati, merijo z merili materialne vrednosti za socialne in gospodarske potrebe. Tako smo prišli do čudne psihoze, da književnost in drugo prosvetno delo cenijo samo kot vir za življenje tistih, ki se z njim ukvarjajo! N. pr.: gledališča »prenašamo«, češ da bi brez njih ostal ves stan brez dela. V resnici pa gre za izredni pomen vseh teh kulturnih tvorb, ki pomenijo pravi napredek in države in naroda, kajti brez njih bi padli nazaj.

Kakšen greh bi šele bil, če bi puščali v nemar same temelje kulturnih stremenj našega naroda, narodne in druge šole. Naše šolsko vprašanje je zelo zamotano. Takšno bi bilo tudi brez gospodarske stiske, ki ga je komplicirala do strašnega obsega.

VPRAŠANJE OSNOVNEGA ŠOLSTVA.

Ostanimo najprej pri najpomembnejšem vprašanju, pri osnovnih šolah; tu imamo strašno podrobnosti. Poznam kraje v naši domovini, kjer imajo celi srez po 4 do 5 šolskih razredov, prav tako pa imamo tudi kraje, kjer pride ena šola na 1500 km². Tu je treba nujne pomoči. Dozaj smo storili mnogo. V nekaterih srezih, kjer smo imeli pred osvoboditvijo po eno državno šolo, jih je zdaj do 30. Toda še vedno je treba storiti mnogo, mnogo. Kraljevska vlada se zaveda svoje naloge in ima vse to pred očmi.

Olajšati je treba samo gradnjo šol. Gradnjo novih šolskih poslopij hočemo olajšati s tem, da bomo dovoljevali graditi s skromnim in ceninim materialom, da ustanovimo fondne, ki naj kasneje olajšajo vrnitev dodeljenih podpor, ki jih prebivalstvo v ostalem zelo rado sprejema, ker ljubi šolstvo. Vse to so naloge, ki jih je treba rešiti. Najti bo treba načina, da prispeva ves narod in da se prispevki pravilno porazdelijo. Ni mogoče več čakati, da dobe siromašni kraji svoje šole šele tedaj, kadar si jih bodo mogli sami zgraditi. Ministrstvo prosvete ima o tem neke svoje misli in zato upa, da bo našlo razumevanje v naši javnosti in da bo tako moči šolam pomagati.

Ne imeti šol ali imeti v šolah prazne razrede je že samo ob sebi velika nesreča. Ne gre tudi, da bi imeli na tisoče učiteljev brez službe, ko bi mogli toliko prebivalstvu pomagati. Tragično je to in kaže v močni luči položaj, ki ga je ustvarila gospodarska kriza. Če je že težko, če kdo nima službe, čeprav radi hiperprodukcije in prenaseljenosti trzišča, ki zanj nima kruha — koliko strašnejše je še, če mora biti mlad človek brez dela in se zavedati, da je njegovo delo državni in narodu skrajno potrebno. In ko so tako absolutni učitelji in kandidati brez službe, ostajajo po drugi strani občine in celi srez brez šol in

brez pouka, da celo cele banovine, kakor smo zadnjič slišali.

Zaradi usode vseh teh vrlih in zavednih ter dela željnih ljudi v skrbih, misli kraljevska vlada kljub težkostim na to, da vsaj deloma olajša njihov položaj. Zato lahko z veseljem razglasim, da bo prosvetno ministrstvo v kratkem dalo učiteljem, mladim ljudem kruha, ko bo začelo graditi šole, v katerih bodo služili domovini in kjer bodo našli cilj in temelje svojega lastnega življenja.

Kraljevska vlada bo gledala, da čimprej popravi to socialno krivico. Zame je dalje tudi krivica, da naši učitelji izgubljajo v svoji službi tista najlepša leta življenja, ko so s svojo krvjo na bojem kolju služili državni skupnosti, ali pa v mirni dobi izgubili svoje mesto, ko so šli na vojaški rok, potem pa ostali na cesti. Dokler se to vprašanje ne uredi zakonodajno, mislim, kot minister prosvete, te učitelje, ki se vrnejo iz vojaškega službovanja imenovati pred vsemi drugimi. So pa tudi druge upravičene težnje, ki jih bo kraljevska vlada v tej smeri imela stalno pred očmi. Morda bi vrhunec v tem pogledu bilo, da kraljevska vlada glede disciplinarnega sojenja in drugega izenači učitelje z drugimi uradniki državne uprave in da postavi njihovo službo, ki je od nje toliko odvisna, na boljše mesto.

Pravo pojmovanje njihovega plemenitega poklica bo omogočilo učiteljem, da vse svoje misli in skrbi posvetijo službi velike in lepe domovine. Če bodo služili njenim in edino njenim interesom in tako opravljali svojo dolžnost, bodo učitelji nekega skorajšnjega dne doživeli izpolnitev teh svojih upravičenih težni. Zato bo kraljevska vlada v interesu učiteljskega stanu samega delala za ohranitev čudovite postavbe rodoljubnega učitelja, ki je bil že od nekdaj pa do danes ponos našega javnega in kulturnega življenja in naše politične zgodovine, in ki je vršil svojo dolžnost zmerom kot voditelj k zedinjenju.

Učitelji! Bodite zvesti sami sebi in svoji preteklosti. V vaših rokah je bila usoda naroda, v vaših rokah je usoda Jugoslavije!

IZENAČENJE UČBENIKOV.

Da olajšamo to pomembno delo za pospeševanje duhovnega edinstva, je kraljevska vlada sklenila razpisati natečaj za izenačenje učbenikov, tako da bodo v doglednem času izenačene šolske knjige. Sprejetje in objava tega sklepa prosvetnega ministrstva kaže odločnost kraljevske vlade, da postavi našo prosveto na zanesljivo tla.

Očitno potrebo, da vsa šolska mladiča črpa svojo znanost iz enakih virov, predpisuje že zakon. Toda ta zakon je leta in leta ostal mrtva črka, in sicer zato, ker se je pozabljal vzvišeni cilj, pred očmi so bili pa samo težki poseben materialni in gospodarski odnosi. Kraljevska vlada bo vse te težave premagala in imela pred očmi tudi najnujnejše gospodarske in socialne interese v globokem prepričanju, da izenačenje učnega sistema zlasti v osnovnih šolah in z vdanim delom poklicnih učiteljev, na kar bo kraljevska vlada posebno pazila, dovede do edinstva duhov, ki se mora naglo pokazati v vsem našem javnem življenju. Veliko načelo, ki je vodilo kraljevsko vlado, da sprejme ta svoj sklep, pomeni v ostalem tudi veliko olajšanje za vse roditelje, ki šolajo svoje otroke. Njihovo število je neizmerno, in globoko sem prepričan, da bodo ta sklep od srca pozdravili in ga zagovarjali, kakor je treba.

SREDNJA ŠOLA.

Tudi v srednješolskem pouku je treba utreti pot tem pojmovanju, zlasti pri nacionalnih predmetih. Nihče ne more presoditi važnosti tega dela. Po svojem značaju ima srednješolski pouk poseben pomen in srednja šola je usodnega pomena za formiranje volje naroda. V njej se ustvarjajo bodoči voditelji naroda. V srednji šoli na učencu storjeni greh ni oreh samo na posameznem človeku, temveč tudi na nešteti drugih, s katerimi bo ta človek pozneje delal in nanje mogel vplivati. Zato je treba na uspeh in formiranje volje v srednji šoli posebno paziti, ker ta uspeh in formiranje volje učenca pomeni pozneje, ko stopi v življenje, dragoceno vzpodbudno za vso državo in za delo v dobri smeri k prave-mu cilju.

Toda, da učitelj s poletom opravlja svoje delo in s popolno odgovornostjo, je potrebno, da je gmotno zavarovan. To pa ni, ali vsaj ne v zadostni meri. To smem odkrito povedati. V to vprašanje se tu ni treba pobliže spuščati. Tu stojim kot priča in neposreden opazovalec. Lahko izpričam, da je minilo 17 let, in vendar se profesorji še niso rešili svojih gmotnih skrbi. Posledice se opažajo v tem, da je čedalje manjše število moških, ki so se odločili za ta poklic, res idealen, toda po drugi strani jim ne da gmotne bodočnosti. Grenka ironija je, da je neki uvideven prosvetni minister napravil poskus, da uredi ta problem, potem je pa prišla gospodarska stiska, ko je bilo posebno težko obremeniti proračun, tudi z najbolj upravičenimi zahtevami. Kot današnji prosvetni minister vidim svojo dolžnost v tem, da se ustavim pri tem vprašanju. Kraljevska vlada je sklenila omogočiti pravilno ureditev tega vprašanja.

Globoko sem prepričan o resnosti pojmovanja dolžnosti tistega stanu, ki je dal velikane naroda, in mislim, da prosvetni delavec ni zaslužil, da se učinek njegovega dela meri z denarjem. Enota mere bi morala biti moralna; ki bo pravilno zagotovila profesor-skemu poklicu njegov položaj, kakršnega njegovo, za usodo naroda tako občutljivo delo v polni meri tudi zasluži. Profesor se mora tega zavedati in iti po sledovih svojih starejših tovarišev, ki so ustvarili našo veliko generacijo ter jo osvobodeno in zedinjeno mogli izpopolniti.

Hudo je tistemu, ki se hoče od njih odvojiti. Hudo je tistemu, ki hoče kreniti s prave poti narodne zgodovine. Tak človek se odtrga od svojega dela za skupno domovino, a najhujši njegov greh je, če je krenil na stranska pota in hoče po njih voditi mladino, ki mu je zaupana. Tak človek bi brez dvoma mogel ogroziti stavbo narodne bodočnosti. Ni pravljica, ni legenda, da se tudi mesta ne zgradi brez žrtve, da je treba žrtvovati za zidanje tistega, kar je človeku najdražje. Kdor gleda, kako se gradi domovina, mora razumeti prepričanje naroda, da temelji vsaka gradba na žrtvah, ki jih zahteva zgodovina, in tako se je od pamtvice gradila domovina s krvjo najboljših. Evo, tudi mi smo sami priče vzvišene samopozrtvovalnosti v službi domovine, ko je padla kraljevska vlada za obvarovanje in ohranitev Jugoslavije.

Samo nacionalno prekaljeni učitelji in profesorji lahko popolnoma zagotove nacionalno vzgojno značaj šole, ki mora poleg tolikih plemenitih in vzvišenih ciljev zmerom ostati največji cilj naše šolske in naše prosvetne politike.

NAPAKO POJMOVANJE POMENA SREDNJE ŠOLE.

Prav tako mora vsa pozornost biti obrnena na to, da se učenci v srednji šoli dobro pripravijo. Toda eno stvar moram posebno naglasiti, in to je predsodek družbe, da ni posejanje srednje šole nič drugega kakor priprava za vstop v državno službo. Ni ga napakejšega tolmačenja od tega pojmovanja, zaradi česar ljudje tako pogosto greše nasproti šoli in govore, da imamo preveč srednjih šol in učencev ter mislijo, da jim to celo daje pravico da zahtevajo, kakor se je to že dogajalo, redukcijo srednjih šol. To je krivo.

Srednja šola ni samo potrebna uradniku, temveč tudi vsakemu drugemu poklicu, in sicer v večji meri, kakor običajno mislimo, in sicer na vsakem polju, kjer se naj delo vrši s posebno izobrazbo. Izenačiti svrhu obiskovanja srednje šole z nadami na državno službo, kakor naša družba še danes počne, je krivo. Naša družba se mora zavedati, da je obiskovanje srednje šole potrebno tako obrtniku, kakor trgovcu in gospodarstveniku ter vsakemu kvalificiranemu delavcu in da izobrazba, pridobljena v srednji šoli, ne samo ni odveč, temveč je potrebna tudi vsem svobodnim poklicem in je ravno glavni pogoj za uspešno delo tudi pri teh poklicih, kakor pri drugih. Takšno pojmovanje bo omogočilo otvoritev novih srednjih šol. Toda, ker je naša država na žalost še daleč od tega, da bi mogla pogniti pravo visoko vrednost prosvetne izobrazbe in to, dokler obstoji takšno nenaravno mnenje o srednji šoli, za zdaj še ne bo mogoče odpirati novih srednjih šol.

Takšno pojmovanje je krivo in vlada ga smatra za zlo, ki mu je treba najti zdravilo. Mnogim je prišla na um nesrečna misel, da bi se svetovna kriza mogla rešiti z uničenjem proizvodnih dobrin. Poznejši rodovi bodo z največjo grozo gledali na naš rod, kako je mislil, da se s sežiganjem pšenice, z razlivanjem mleka, s kurjenjem lokomotiv s kavo more najti rešitev gospodarske krize. Še dosti pogrešneje bi bilo misliti uničevati kulturne dobrine in tako iskati zdravila zoper gospodarsko krizo, to je zapirati šole in zaustavljati ves narod v njegovem prirodnem napredku prosvetljenja. Kraljevski vladji je zato do tega, da izjavi, da bo zastavila vse svoje sile, da vse naše kulturne pridobitve vsaj ohrani do boljših časov, ko bo njihov napredek omogočen.

Drugo je vprašanje, ali so naše srednje šole pravilno razdeljene. Obstojajo znaki, po katerih bi se dalo soditi, da so ponekod vstale

iz docela drugih razlogov, kakor jih sedanja prosvetna politika narekuje. Prav tako neke vrste srednjih šol niso bile v preteklosti najboljše izbrane in jih bo treba na novo razpodeliti. Učiteljska na primer dajejo mnogo več učitelje, kakor obstoji zanje dejanska potreba. Po drugi strani se pa opazja, da je premalo strokovnih šol, kolikor pa jih je, so potrebne reforme. Skratka, te stvari ni moči tu popolnoma v podrobnosti obrazložiti. Šola mora služiti svojemu namenu, in sicer tako, da se bodo učenci mogli z njo okoristiti, ne samo v eni, temveč v vseh panogah življenja, posebno pa v tisti, za katero so se pripravili.

PROSVETNO DELO MED NARODOM.

Toda glede na to, da nam primanjkuje celo še osnovnih šol, je treba narodni prosveti posvetiti tudi zunaj šole največjo pozornost. Tu se odpira široko polje za obilnejše delo, zlasti za prosvetljevanje našega kmeta. Že leta in leta se dela na tem polju, toda še mnogo je treba storiti, da se razvijejo njegove osebne in družabne vrline, da bo s svojim imetjem, v katerem moramo gledati del narodnega imetja, mogel napredneje ravnati in tako znatno olajšati ureditev vseh tistih gospodarskih problemov, ki jih on sam najtežje občuti. Koliko bi na primer bilo manj dolgov, ki kmeta tako zelo pritiskajo, da se je doslej več delalo za narodno prosvetljevanje!

Tudi v političnem pogledu bo treba prosvetliti naš narod, da bo manj izpostavljen zapeljivim in sleparskim geslom; potem bo odprta pot pravi demokraciji.

Naposled mora sistem dela za narodno prosvetljevanje priti narodu v zavest, ker bi vsi bili zedinjeni v preprosti in naravni resnici, da državna skupnost kot najvišja zadruga mora močno zagotoviti vsakomur pošteno delo na vsakem polju, da bo živel življenje kulturnega človeka.

Tako tudi vsi gospodarski, politični in nacionalni problemi zahtevajo obnovo narodne prosvete. To nalogo, pa naj bo še tako težka, se bo kraljevska vlada trudila, da jo izvede s prepričanjem, da so težkoče zato, da se premagajo, ne pa da bi šli mimo njih.

Težke čase najbolj občuti prosveta in kdor danes stoji po svoji dolžnosti na čelu resora, to najboljše ve. Z iskreno in globoko zavestjo mislim na težave vseučiliške mladine, in če bi v trenutku slabosti prav gotovo klonil, mi novih sil vliva tisti, čigar blagodejni veliki duh se je čutil v vseh podrobnostih in na vseh poljih državne in narodnega življenja. To je blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj. Tudi kljub velikim in usodnim skrbem za mlado državo, da jo napravi krepko in spoštovano na vsem svetu, je poslušal svoje plemenito srce in imel časa in volje, da pokaže pot, po kateri moramo iti. Njegov študentski dom bo za zmerom spomin na njegovo toplo ljubezen do mladine in očetovsko skrb, da ji pomaga. Po tej poti resnične brige moramo iti, da izvršimo tisto, kar naj prinese solnce v življenje naše mladine.

VISOKOŠOLSKA MLADINA.

Mladina mora postati tisto, kar je bila. Tudi zato, ker njeno slavno ime opisuje najlepše strani naše zgodovine. Mladina je prva že v 60 letih preteklega stoletja zasanjala naše zedinjenje. Ta najlepša ideja je njena. Zmerom polna vere v narodno bodočnost je učakala najlepšo ustvaritev najlepše domovine, kakršno je narod kdajkoli imel.

Tudi če danes vidimo znamenje njene slabosti, moremo in moramo verovati, da se jih bo mladina sprostila. Takšne reči so bile tudi poprej.

Vštri s tem prizadevanjem mora tudi vsa naša družba storiti svojo dolžnost, da z združenimi silami omogoči ureditev nekaterih vprašanj, zlasti glede obsolviranih slušateljev naših univerz. Zakaj, to vprašanje daleč presega okvir enega resora. Prosvetni minister mora mnogo pripomoči k pravilni ureditvi tega problema z izdelavo primerne učne načrta za vse srednje šole, posebno pa mora posvečati pozornost kakovosti dela v njih. Tudi druge možnosti so, da se ognemo nesimpatičnemu »omejenemu številu« (numerus clausus) na univerzih in da se izbiranje najboljših za študij na univerzi vrši prirodnim putem, bodisi da se zrelostni skušnji da strožja oblika ali pa da se uvede pripravljalna skušnja za vstop za visoke šole.

Toda to ne bo zadostovalo, če se naša družba resno ne potrdi, da zaposli mlade krepke ljudi. Nočem delati nobenih očitkov, vendar naj tu navedem neka nasprotja. Na eni strani imamo ogromno število zdravnikov, ki ne morejo najti službe, na drugi strani pa so higienske razmere v nekih naših krajih uprav obupne. Tudi druge strani našega javnega življenja kažejo podobne razmere. Jasno je, da bi s prevzemom te mladine lastniki teh podjetij mogli izpolniti svoje obrate in jih razširiti. S prevzemom teh izsolanih dijakov pa bi podjetja dosegla tudi to, da ne pritiskajo preveč na državne ustanove.

Ako smo v prvem zanosu svojega uedinjenja ustanovili tri vseučilišča, je treba, da iz tega sklepa slede tudi neke obveznosti. Po teh sklepih ne more in ne sme struktura naše družbe ostati tako primitivna, kakor je bila prej. Žive sile, ki jih ustvarjajo vseučilišča, morajo koristiti, ne pa obremenjevati narod.

Navzlic temu pa ne smemo postati malodušni. Dovoliti ne smemo, da bi nam ugasnile ustanove, ki so nastale iz dobro utemeljenih nacionalnih potreb. Zato niti misliti ne smemo na ukinitve fakultet v Skopju in v Subotici, kar zahtevajo z neke strani. Prav tako bi ne bil upravičen prenos teh fakultet k njihovim maticam ali v druga mesta.

Želim, da ostanejo vse naše kulturne ustanove, tako tiste stare in častiljive, ki so se z največjim poštovanjem in tako uspešno upirale hudemu in ubijajočemu pritisku tuje oblasti, kakor tudi tiste mlade, ki so vstale v svežem zraku osvobodene domovine, na mestih, kjer so nastale tako, da postanejo vsemu svetu vidni dokaz naše kulture in prostornih meja naše velike zedinjene domovine.

To ne pomeni, da ne bi znal ceniti kulturnih vrlin naših manjšin. Z brezpogojno lojalnostjo in s skupno ljubeznijo do skupne domovine si bodo lahko utrdile svoj prirojni razvoj.

ZA SLOŽNO DELO ŠOLE IN CERKVE.

Tudi sodelovanje med šolo in cerkvijo ne sme naleteti z nobene strani na ovire.

Cerkev opravlja vzvišeni posel oplemenitenja človeških duš. Kdaj pa sta bila veličina in spokoj potrebnejša kakor danes, ko silijo splošne nevolje uprav k obupu?

Ne smemo podležiti malodušju, čeprav diha iz vsake naše besede skrb, ki nas duši. Spomnimo se divnih časov male Srbije, kako je v svobodi planila k znanstvu, književnosti in umetnosti. Kako hitro je mlada Srbija prehitela staro vojvodino in prevzela kulturno vodstvo med Srbi. V najkrajšem času so iz svobodnega političnega življenja vstale vse tiste ustanove, s katerimi se kulturni narodi dičijo. Genij narodne svobode je rodil učne, svetovnega slovesa, pesništvo in književnike s prekrasnimi deli, ki jih povsod upoštevajo čeprav so vezane na časovne dogodke. Začeli so z osnovno šolo in končali z akademijo. Od tedaj je poteklo celih 50 let in kot prosvetni minister bom skušal, da to 50-letnico proslavim s temeljnimi kamnom za hram naše znanosti, ki bo vreden veličine tistih, ki so jo ustanovili in tistih, s katerimi se hvaležna domovina pred vsem svetom ponaša.

JUGOSLOVENSKE POKRET MED HRVATI PRED ZEDINJENJEM.

Ko se je v hrvatskem delu našega naroda prebudila njegova narodna zavest, je borba na prosvetnem polju privedla Hrvate do politične zmage. Ko so se hrvatski poslanci vrnili iz peštanskega sabora so opisali težko borbo za materinski jezik svojim tovarišem v Hrvatskem Zagorju z besedami: »Tako smo se borili tri leta v težkem položaju s tistimi, ki nas sovražijo.« Tedaj se je začel velik kulturni pokret pod imenom ilirstva in so Hrvati s tem v zvezi kmalu dosegli svoj kulturni in politični preobrat.

Letos slavimo stoletnico slavnega pokreta, ki je Hrvatom dal tisto, kar danes izpričuje njihovo visoko prosvetljenost. Vse od osnovne šole do vseučilišča, muzejev, gimnazij, galerij in akademije, pa tudi slavna dakovska katedrala, vse je to vzniklo iz svežih duš in iz stremiljenj svetle dobe, iz katere se odraža svetli lik vladike Strossmayerja. Kot cilj svojega prepoveda je postavil lepo jugoslovansko misel. S svojimi duhovnimi očmi je videl Jugoslavijo. Jugoslavija je zdaj stvarnost. Kako slepi bi morali biti, da je ne vidimo zdaj, ko je postala stvarnost.

Velika zedinjena država je vlila polet, ki se razvija vzporedno z drugimi narodnimi ideali. Tri vseučilišča, nove fakultete pri maticah in drugod, novi muzeji, novi pravci, novi časi v književnosti in umetnosti, vse to je znamenje njene veličine.

Toda prišli so nepričakovani udarci hudih časov, ki jih najbolj čuti prosveta. Malodušni pa ne smemo biti. Zato smo se za hip spomnili tistih lepih časov kakor lepih sanj, da se bomo zavedali, da moramo iz te borbe vsak na svojem mestu iziti okrepljeni. Če nočemo, da se bomo teh grenkih dni spominjali z žalostjo — in ta paradoks leži v človeški prirodi — moramo storiti svojo dolžnost. Za zgled naj nam bo tisti, ki je hotel vse svoje življenje posvetiti umetnosti in ki je zanj storil toliko, da je v teh hudih časih zapustil trajen spomin kulturnega napredka v muzeju, ki bo nosil njegovo visoko ime. Prvi kraljevi namestnik, ki je v usodnem času narodne nesreče po želji velikega kralja prevzel težko dolžnost, bo v enakem pravcu posvetil vse svoje sile naši veliki domovini.

Tudi mi ji bomo služili. To mora vsak verovati, čeprav je slika naših kulturnih stremiljenj za zdaj še temna. In če bomo pomagali svojim stvariteljem v brezštevilih muhah vsakdanjih vprašanjih, bomo to storili ne zaradi pomoči v borbi za kruh, marveč zaradi zavesti, da delajo za brezsmrtnost nas vseh in vsega naroda. Ko minejo sedanje nemile preizkušnje, bodo njihova dejanja pričala, da jih je prosvetni minister vlade Bogoljuba Jevtića pošteno podpiral. Pa tudi če bi tega ne storili, kaj zato. Skušali bomo vršiti svojo pošteno dolžnost. Napeli bomo vse sile, in zmerom bo dosti svežih moči za nami. Tedaj bomo hvaležni vsem svojim šolam, ki nam te nove sile le pripravljajo.

Zato se ne bojmo še tako velikih žrtev zanje. To delamo čeprav je naše delo težko in so časi hudi. Vse naše težave bo obvladal čut do prosvete.

Prosveta nam zdaj kleše ljubljene kralja za velikega očeta in vrednega naslednika. Naša dolžnost je, da kraljevske dete ne čuti burnih dni, ki jih mi preživljamo.

Dolžni smo storiti vse, da mladeniškega duha povedemo Jugoslavijo k novi sreči in novi slavi.

Čuvajte Jugoslavijo!

Iz delovnega občestva kmetsko-nadaljevalnih šol

V soboto, dne 16. marca so se zbrali v Celju v telovadnici okoliške šole učitelji naših kmetsko-nadaljevalnih šol. Ker bo o tem zboru prinesla podrobno poročilo Prosveta, se danes omejimo na najvažnejše. Delovnega občestva se je udeležilo nad 70 učiteljev nadaljevalnih šol. Kraljevsko bansko upravo je zastopal načelnik kmetijskega oddelka gosp. inž. Zidanšek, sreskega načelnika sreski šolski nadzornik gosp. Pestevšek, kot poročevalec je bil navzoč ravnatelj kmetijske šole iz Št. Jurja gosp. inž. Petkovšek, kot gosta pa sreska kmetijska referenta iz Laškega in Šmarja.

Delovno občestvo je vodil predsednik tovariš Gosak, ki je pozdravil navzoče odlične ter nato v globoko čutečih besedah orisal napore blagopokojnega Kralja Zedinitelja za prosvet kmetijstva kot najvažnejšega stanovskega činitelja naše domovine. Spomin velikega pokojnika so navzoči počastili z molkom in nato vzkliknili mlademu vladarju.

Pozdravne brzojavke so bile odposlane gg. ministru dr. Marušiču, banu dr. Pucu in pomočniku bana dr. Pirkmajerju.

Gosp. načelnik inž. Zidanšek je pozdravil delovno občestvo v imenu kraljevske banske uprave in nato podal izčrpno poročilo o tekočih stremiljenjih države in banovine, da se pomore kmetu preko težav današnjih dni. Dotaknil se je v svojih izvajanjih vseh kultur in točno opredelil njihovo rentabilnost z z ozirom na domači in tuji trg.

Poročilo o delovanju našega kmetsko-nadaljevalnega šolstva v tekočem letu je podal gosp. šolski svetnik prof. Krošl. Poudaril je posebej temeljne smernice šolstva, ki temelji na ljubezni do podedovane zemlje, na tradiciji domače hiše in povezanosti z zemljo,

ki je bila mati mnogim rodovom v dobrih in slabih časih. Vseh šol je v banovini 145, novih 26, nepopolnih 22, učenec 2301, izrednih poslušalcev 7900. Učnih moči je bilo rednih 150, pomožnih 45, predavanj je bilo 4750.

O kmetijskem knjigovodstvu je govoril g. inž. Petkovšek, ki je osobito naglašal, da se ta panoga kmetovega dela v obče in celo med naprednejšimi gospodarji tolmači popolnoma krivo, ker se smatra le kot več ali manj enostavno zapisovanje dohodkov in izdatkov. Pravo kmetijsko knjigovodstvo je zamišljeno kot važno vzgojno sredstvo, ki bo kmeta zelo povezovalo z njegovo zemljo in ga naučilo, da je mnogokrat vzroke za neuspehe iskati v gospodarju samem.

O pomenu kronike kmetske hiše je govoril predsednik tov. Gosak, ki je obravnaval vprašanje z načelnega stališča, podal pa tudi migljaje za praktično izvedbo. S to zadevo se bo itak moralo baviti še naše časopisje.

Sledila so poročila funkcionarjev in se brez debate odobrila.

O našem šolstvu in o gospodarskih ter socialnih razmerah v posameznih pokrajinah so poročali tov. Winkler, Gosak, Titan, Sotošek, Klugler, Mihelčič in Kravos.

V imenu odbora je tov. Verk predlagal resolucije tičoe se četrtinske vojnje, učnih pripomočkov, premestitev, fakultativnega obiska, sneskih kmetijskih odborov in naših načel glede sodelovanja s faktorji kmetijsko pospeševalne službe.

Soglasno izvoljeni odbor se je konstituiral: preds. Gosak, podpreds. Verk, tajnik Ostanek, blagajnik Inkret, urednik Grčar, člani: Klugler, Borko, Jurančič, Titan, Dolgan in Kravos.

Po dobrih šestih urah razprave je predsednik zaključil dobro uspešno občestvo.

Delovno občestvo učiteljc gospodinjsko-nadaljevalnih šol

Dne 23. marca 1935. je imelo občestvo učiteljc gospodinjsko nadaljevalnih šol svoje redno vsakoletno zborovanje v Celju na meščanski šoli. Udeležilo se ga je okrog 70 voditeljic in rednih učnih moči.

Po otvoritvi pozdravi tov. predsednica Mešičkova g. načelnika kmetijskega oddelka ing. Zidanška, ki zastopa obenem tudi g. bana in g. podbana, nadalje referenta za kmetijsko nadaljevalno šolstvo g. Jožeta Krošla, voditeljico kmetijsko-gospodinske šole v Št. Juriju tov. gospo Knezovo, zastopnico JUU tov. Vudlerjevo in sreskega kmetijskega referenta za Celje g. Verniga.

Nadaljnje njene besede so posvečene blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Vse naše delo naj bo usmerjeno v izvrševanje njegove oporoke. Po enominutnem molku izreče v imenu vseh obljubo vdanosti in zvestobe našemu mlademu kralju Petru II. želeč, da bi tudi on hodil po potih svojih velikih prednikov.

Odpošljejo se pozdravne brzojavke gospodu banu, gosp. podbanu in g. načelniku prosvetnega oddelka.

K besedi se oglasi g. načelnik ing. Zidanšek. Občestvo pozdravlja v imenu g. bana in g. podbana, ki delo gospodinjske nadaljevalnega šolstva budno zasledujeta. Kot dosedaj, tako bosta tudi v bodoče razvoju tega šolstva pomagalo moralno in materialno.

Predvsem pa poudarja g. načelnik dvoje: 1. Sodelovanje z vsemi gospodinjskimi učiteljicami. Gospodinjsko nadaljevalna šola naj pripravlja kmetska dekleta, da bodo obiskovale potujoče gospodinjske tečaje in redne celoletne gospodinjske šole. Le na sodelovanju in medsebojnem podpiranju učiteljic vseh treh vrst gospodinjskih izobraževališč, sloni uspeh gospodinjskega šolstva.

2. Poleg praktičnih navodil naj se daje dekletom tudi duhovne direktive. Odstranjujejo naj se razne napake ter plemeniti čuvstvovanje in mišljenje kmetske ženske mladine. Žena je ustvarjena da ljubi svoj dom. To ljubezen naj razširi na širši krog — ožjo domovino, državo.

Gospod načelnik se spominja lanskega sestanka delovnega občestva. Misli iznešene na njem so ga spremljale vse leto. Tudi letos želi uspeha. Debatira naj se o praktičnih potrebah. Učiteljice naj dbe čim več dobrih pobud, da bo mogoče še nadaljnji razvoj gospodinjske nadaljevalnega šolstva.

Tov. predsednica poudarja, da smo bile vedno pripravljene na sodelovanje z ostali

Lepo boste oblečeni

ako si nabavite tkanine za plašče, kostume ali obleke pri tvrdki

A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Tvrdka ima ogromno izbiro različnega manufakturnega blaga, res dobrih kvalitet, okusnih vzorcev in barv in skrajno solidnih cen.

Učiteljstvu popust! — Vzorci na zahtevo!

mi učiteljicami potujočih tečajev in stalnih šol. Gospodinjsko nadaljevalnih šol ni smatrali kot konkurenco zgoraj omenjenim, ampak pripravo za nje.

Odkar obstoja gospodinjsko nadaljevalno šolstvo se vzgajajo in navajajo dekleta k ljubezni do domovine. Uspeh tega dela se je pokazal ob kraljevi smrti, ko je ravno mladina s svojo globoko žalostjo dokazala kako ljubi kralja in domovino.

G. načelnik Zidanšek je nato raztolmačil najvažnejše akcije, ki jih uvaža kraljevska banska uprava v svrhu pospeševanja kmetijstva. Obrazložil je predvsem one, ki zadevajo tudi ženo, oziroma bi se mogle pospeševati v gospodinjsko nadaljevalnih šolah.

Po referatu se je razvila živahna debata. Predvsem so iskale učiteljice informacij kako izboljšati razne panoge kmetijstva, kje dobiti potrebnih navodil itd.

V debato je posegel tudi sreski kmetijski referent g. Vernig, ki želi tesnejšega sodelovanja z gospodinjsko nadaljevalnimi šolami. Ob vsaki priliki naj bi voditeljice iskale pri kmetijskih referentih strokovnih nasvetov.

Gospod svetnik Krošl je govoril nato o »Razvoju gospodinjsko nadaljevalnih šol«.

Gospodinjsko nadaljevalne šole polagajo temelj praktičnega znanja, poleg tega pa vzgajajo žensko kmetsko mladino za občestvo kmetske družine, narod in državo.

Vseh gospodinjsko nadaljevalnih šol je 124. V letošnjem letu deluje 61 šol, od teh 21 novoustalovljenih.

Največ gospodinjsko nadaljevalnih šol je v srezih: Celje, Ptuj, Črnomelj, Dravograd, Ljubljana okolica, Maribor, levi breg.

V letošnjem šolskem letu je 861 gojenk. Rednih učnih moči 94, izrednih 25. Na 15 šolah poučuje samo po ena učna moč.

Popolnoma kvalificiranih učnih moči je 116.

Tov. Pleškova je v svojem referatu: Namen gospodinjsko nadaljevalnih šol in dosežanja praksa« opozorila na nekatere nedostatke. Pri pravilni razdelitvi dela bo marsikateri voditeljic delo olajšano. Predočila nam je kako razvrstiti delo, kjer poučuje samo ena učna moč, kako, kjer poučujeta dve in sicer posebej za celodnevni in posebej za pol-dnevni pouk.

Glavna pogoja za uspeh sta: pravilna razdelitev dela in dobra priprava.

Tov. Klunova pa je v referatu: »Nadaljevalna izobrazba učiteljic gospodinjsko nadaljevalnih šol«, zbrala na podlagi izkustev celovito momentov, kjer je potrebna izpopolnitev v izobrazbi. Glavno zanimanje naj velja praktičnim kmetijskim panogam in to v tritedenskem od banovine prirejenem tečaju.

Tajnica Grum-Skuljeva je podala pregled dela v tekočem letu.

Sej ožjega odbora je bilo 9, širšega 2, skupno z odborom učiteljev kmetijsko nadaljevalnih šol tudi 2.

Na predlog odbora je izdala kr. banska uprava poseben odlok, ki ureja kvalifikacijo voditeljic oziroma učiteljic.

Usposobljenostna izpričevala bodo izdana, ko se banska uprava s posebno inspekcijo g. referenta in ene članice odbora prepriča, da delajo voditeljice v zmislu učnega načrta in po enotnih smernicah.

Izmed treh predvidenih brošur je prva že izšla, druga je pripravljena za tisk, tretja pride na vrsto v jeseni.

Za izpopolnitev znanja iz kmetijskih panog se je izdelal načrt in pravilnik.

Stalna zastopnica našega šolstva pri JUU, sekcija Ljubljana je tov. Marija Pleškova.

Del »Prosvete« namenjen gospodinjsko nadaljevalnemu šolstvu bo urejevala tov. Andreja Grum - Skuljeva.

Tov. blagajničarka Plavšakova pove stanje blagajne. Za njeno vzorno vodstvo se ji izreče zahvala.

Sprejetih je več predlogov, ki se objavijo v »Prosveti«.

Sekcija Jugoslovanske ženske zveze Ljubljana je poslala dopis, v katerem vabi k pri-

stopu. O izvedbi tega bo sklepal novoizvoljeni odbor.

Novi odbor se je konstituiral tako: predsednica Anka Mešiček, podpredsednica Marija Pleško, tajnica Andreja Grum - Skuljeva, blagajničarka Marta Plavšak, odbornice Angela Pečnik, Neža Klun, Mira Jankovič, Pa-vec Marija, Hlebec, Neudl.

Ožji odbor tvorijo: Pleškova, Grum - Skuljeva, Plavšakova.

Kdo ruši višjo pedagoško šolo?

V svojem članku: »Koliko smo na bolj-šem« sem se poleg gmotne strani absolventov »Višje pedagoške šole« (V. p. š.) dotaknil s povzdignjenim glasom tudi vprašanja V. p. š. Ta moj povzdignjeni glas, kategorično narekovan po razmerah, ki sem jih spoznal na V. p. š. je »več absolventov V. p. š.« razume- lo kot ironijo, kot sarkazem, kot rušenje — kot udarec z najtežjim kladivom. Onih mojih par isker je vžgal, ogenj je podpiral še tiskarski škrat, ki je iz »šale« napravil »šolo« (to tovariši ni šala). Seve so se za tiskarsko napako oprijeli oni, ki mi odgovarjajo in okrenili stvar tako, da izgleda: Kunst ruši; mi »z vsilo svojo vesti in prepričanja« držimo.

Da ne bom delal krivice niti znanstveni ustanovi niti učiteljski javnosti, ki mora ve- deti, kakšne so učiteljske institucije, pa tudi ne grupi absolventov, naj v prav kratkih po- tetzah razložim, zakaj sem povzdignil svoj glas. Ne delam to zaradi svoje obrambe, niti nimam namena rušiti, nego moram opozoriti na glavne nedostatke V. p. š. Pri tem našteva- nju me bo vodila misel, da bi bilo v veliko korist prosveti, ako bi bilo malo več, četudi ostre kritike in malo manj strahu in pretirane hvale.

O vprašanju, da li nam je Višja pedago- ška šola potrebna ali ne, ni treba izgovarjati besed. Potrebna nam je, prepotrebna: peda- goška. Pred vsem pedagoška. Podčrtavam to radi tega, ker hočem razdvojiti pojma »peda- goška« in »akademska«. »Akademska« nam- reč v zmislu, ki se danes meče levo in desno kot »dobar dan«. »Akademske« so nam na žalost danes skoraj vse šole — mislim: v vseh šolah se »predava«. Častno izjemo v tem tvo- ri osnovna šola, ki se ima zahvaliti za svoje metode dejstvu, da je učiteljstvo šlo skozi metodičen, pedagoški ogenj naših učiteljskih in se hvala bogu ni pokvarilo z »akademiškim« sistematičnim in dociranjem, temveč obrača svojo pažnjo razvoju vseh sposobnosti.

Potrebna nam je toraj predvsem peda- goška šola. Ni dovolj, če se na pedagoški šoli predava pedagogika, nego mora biti vse delo na šoli v skladu s pedagoškimi težnjami.

Dve višji pedagoški šoli imamo. Eno v Beogradu, drugo v Zagrebu. Na šoli v Beo- gradu se vzgajajo »bodoči nadzorniki«, na oni v Zagrebu pa »nastavniki« meščanskih šol. Kaj piše v programu, je za mene vse eno, glavno je, kako se postopa. To, vidite, je že ena od velikih napak V. p. š. Ena vzgaja nad- zornike, druga nastavnike. Obe pa delata pri- bližno enako. Kje je tu pedagoška osnova.

Višja pedagoška šola pa mora biti po- svečena obci pedagogiki in to v največji meri. Absolventom mora po diplomskem izpitu biti dana svoboda, da sami izbirajo, hočejo li na meščansko šolo ali na osnovno (zakaj je baš ta zapostavljena) ali »za nadzornike«.

Na obe šoli se sprejemajo odlični kandi- dati po konkurzu Ministrstva prosvete. Na ta način je preprečen vstop na šolo onim našim učiteljem, ki se ne morejo ponašati z odlikami,

pa so v praksi odlični delavci. Ni pedagoško, sodobno pedagoško, prezreti to važno dej- stvo. Ravno Višja pedagoška šola bi morala temu zlu stopiti na glavo s tem, da bi po- iskala drug pravičnejši, sodobnim težnjam odgovarjajoč način izbiranja, pa bi potem na- šla tudi drug način dela.

O podrobnem delu vse šole ne morem govoriti ker je vse delo podeljeno na pet grup. Poznam pa podrobno delo v 5. skupini in smatram za svojo dolžnost, da delo v tej skupini stavim v paralelo z najosnovnejšimi pedagoškimi zahtevami.

Peta grupa je po mnenju slušateljev naj- lažja. »Kaj je tu treba? Pisati, delati v delav- nici — no edino matematika bi se smatrala kot težji predmet in še morda deskriptiva. Teoretsko pedagogiko se itak moramo učiti vsi — praktična pedagogika pa sploh ni pred- met.« Take izjave samih slušateljev jasno ka- rakterizirajo, da so slušatelji mnenja, da je predmet v svoji polni vrednosti takrat, kadar je treba sestiti in se guli. Toraj ostriti spo- min in zopet ostriti spomin.

Za praktično pedagogiko ni bilo skript. Bile so samo beleške in kritike — pa razgo- vori. Upoštevalo se je mnenje vsakogar, tudi onih, ki pri drugih sorodnih predmetih »še niso smeli« imeti svojega mnenja. In? Mar ne bi morala biti ravno pedagogika eden od glavnih, da ne rečem najglavnejši predmet na pedagoški šoli. Ne teoretična, nego prak- tična. Delo v seminarjih, v razredih, z mate- rialom, ki ga bomo vedno imeli pred seboj. Takega dela se človek iz knjige ne more na- učiti. In zakaj je bilo tako? Radi tega, ker je celokupno delo v šoli uperjeno le na čimveč znanja, verbalnega znanja. Onega, o čemer te lahko vprašam, pa ti vzdignem šest prstov, da veš, da je šest točk. Za praktično peda- goško je v Zagrebu en sam profesor, stro- kovnjak za jezik, pisec čitank, človek, ki je bil učitelj, ki je v metodi vzrastel, ki ves diši po modernih metodah. Ali ta, en sam profes- sor, ne more voditi metodike vseh predmetov. »Vedite: brez lastovke ni pomladi — a: ena sama lastavica še ne napravi pomladi. Prak- tična pedagogika na Višji pedagoški šoli za- teva toliko strokovnjakov, kolikor je pred- metov in to takih strokovnjakov, kot je oni za jezik. Ako bi se pristopilo k tej reformi, bi odpadlo v seminarjih pisanje po diktatu. To ni samo kritika. Pisali smo ves semester, pi- sali in pisali, po diktatu! Kje je tu pedago- gika?? Kje je tu gospodarstvo? Poglejte v proračun V. p. š. in izračunajte koliko stane ena ura predavanja. Izračunajte, koliko je ur v semestru, po dve na teden. Ali najlepše šele pride. V tem diktatu smo predelali zgodovins- ki razvoj do tam, kjer bi prav za prav V. p. š. morala pričeti: do svetovne izlozbe v Parizu. In še to — vse, kar sem napisal, sem po štu- diju kupil na Dunaju vezano za Din 50.—. Mnogo obširnejše in ilustrirano.

Ako bi se mogli naučiti vse iz knjig, bi nam bila šola nepotrebna. Če nam diktirate, nam pišete knjigo in ukinjate sijajen naslov

zavoda sami. Poznam mnoge slušatelje, ki na nekatera dolgočasna predavanja sploh niso prihajali, pa so se vendar naučili iz knjig in skript in položili izpite. V ostalem, tako smo delali vsi. Saj smo morali predelati in pola- gati izpite tudi iz snovi, ki se v šoli sploh ni predavala. No in če smo zamogli naučiti se to, bi nas rajše lepo pustili na svojih mestih, nam določiti snov in mi bi polagali izpite. Imeli bi časa, da stvar preštudiramo, vršili bi službo in bi država prištedila lepe milijone. Interesantno je to, da se je to dogajalo zopet baš pri čisto pedagoških predmetih. Prepo- trebne dela v razredih smo videli malo. Vsi niso prišli niti na vrsto. O delu v razredih meščanske šole, ki so sestavni del V. p. š. je v seminarjih padlo mnogo težkih besed. Ves študij pedagogike bi moral biti navezan več na delo v razredih in manj na knjige oziroma skripte. Če je že trenutno tako, da so absol- venti šole v Zagrebu namenjeni meščanskim šolam, jim je treba podati metode dela v me- ščanski šoli.

Risanju in ročnemu delu je treba na šoli posvetiti pažnjo, kot jo ono zasluži in kot jo uživa v ostalih evropskih državah. Baš na osnovi novih metod risanja je v celokupni pedagogiki nastala revolucija o kateri smo na V. p. š. malo, premalo čuli. Risanje samo sem si predstavljal povsem drugače. Tu sem bil najbolj razočaran, saj mi je bilo glavni predmet.

Prišli smo namreč — z meandrom. V osnovni šoli sem ga risal, risal sem ga v gim- naziji, risal na učiteljsku in prisoval na Višji pedagoški šoli. Takrat sem se zaklel, da ga nikdar več ne bom. Od meandra smo pre- šli na prisovalanje mavrskih motivov, pre- pletov, Kunzfeld, reformator risanja v Avstri- ji piše v svoji knjigi: »50 Jahre Zeichenunter- richt und Kunsterziehung« tole: »Es wurde (Das Figurale Zeichnen — okoli leta 1850.) neben Kopfzeichnungen von den Schülern entschieden bevorzugt, während die Zeichen- lehrer Wert darauf legten, das auch »Orna- mente« nachgezeichnet wurden — welche zunächst nur wertlose Arabesken vorstellten.« Od tega prisovalanja smo prešli na risanje po naravi: na »gledanje — in risanje«. Tudi te metode so v sodobni pedagogiki že zdav- naj zavrne in opuščene istotako, kot so za- puščene metode bratov Dupuis, po katerih

smo pričeli risati v Beogradu. Mar pedagoška šola za nove edino pravilne, v vsem svetu priznane metode ne ve? Naš narodni orna- ment nam ni prišel niti v bližino. V bližini V. p. š. stoji etnografski muzej z zbirkami, ki se jim divi vseh svet. Nam ni bilo dano, pod strokovnim vodstvom znanstvenikov višje ped. šole dobimo vpogled v te narodne zaklade. Nam ni bilo dano, da pod strokov- nim vodstvom V. p. š. razgledamo zbirke slik in zagrebško arhitekturo — a niso po- zabili »pedagogije«, da nam nadrobijo imen in del izvlečenih iz knjig in da nam zapretilo, da moramo i imena i dela znati na pamet.

Ako hoče takemu postopku dati kdo ime pedagoški, naj se podpiše, da bomo vedeli kdo je to.

A kje je pisanje. Ne lepo pisanje. So- dočno pisanje. Ni ga.

Risanje in ročno delo, ta nerazdvojna predmeta, ta jezik, nimata na V. p. š. ni- kakršne organske zveze.

Vse drugače se nam je predavala deskrip- tiva. Metodično dovršen postopek odličnega profesorja nam je vcepil silno ljubezen do predmeta. Menda ga baš radi tega nekateri niso smatrali za predmet. Velika je škoda, da isti profesor ne predava matematike.

Matematiko smo namreč požirali. Zdelo se mi je, da so nam hoteli nastaviti lijake in v nje vlivati vso matematično znanost s tako vehemenco, da so se kanali zamašili. »Non multa sed multum« nam je polagal oče- tovsko na srce pokojni Pirc.

Ako krenem s te poti zopet v bližino na- slova, moram iz navedenega zaključiti: Vsa- ko delo mora dovoliti in prenesti kritiko. Če je kritika ostra, je to samo znak, da so pri- like, o katerih se govori, take, da se dajo popraviti samo z ostro kritiko. Ironija je le tam, kjer se vsiljuje sama, sarkazme pa ustvarjajo ljudje.

Pedagoška šola je potrebna. Nihče nima pravice, da udari po njej. Ne rušijo šole oni, ki so z odprtimi očmi šli skozi njene učilnice, nego oni, ki so naučeni vedno le priknavati, pritrevati in hvaliti. Hram naj ostane, svet nam je. Svečeništvo v njem pa naj »gre v sebe« in naj se reformira vsaj v toliko, da bo samo verovalo v vero, ki jo mora oznanje- vati in da bo po tej veri tudi živel!

Kunst Vilim.

Splošne vesti

— Zahvala ministrskega predsednika g. Bogoljuba Jevtića za učiteljske pozdrave z zborovanja 9. sreskih društev JUU na Taboru v Ljubljani:

Jugoslovenskom učiteljskom udruženju, sreskom društvu u Litiji.

Po nalogu Gospodina Pretsednika Mini- starskog saveta, čast mi je izjaviti Vam nje- govu zahvalnost na pozdravima koje ste mu uputili za Masarikove proslave u Ljubljani.

Lični sekretar Pretsednika Ministarskog saveta savetnik S. Kojić.

— Upraviteljstva se ponovno naprošajo, da izposlujejo pri krajevnih šolskih odborih plačilo zaostale naročnine »Popotnika«. Kajti, če bo dolžna naročnina še dalje znašala preko Din 80.000.— in ne bo v najkrajšem času po- ravnan, bo nastala nevarnost, da bo moral »Popotnik« prenehati. — Uprava JUU.

— Novi člani Glavnega prosvetnega sve- ta v Beogradu. Ker je iztekla triletna doba članom Glavnega prosvetnega sveta ministr- stva prosvete, so bili s kraljevim ukazom ime- novani novi člani v stalni odbor in širji od- bor glavnega prosvetnega sveta. Iz dravske banovine so imenovani v stalni odbor g. Jo- sip Mazi, direktor I. drž. realne gimnazije v Ljubljani, in g. Ivan Dimnik, predsednik Ju- goslovenskega učiteljskega udruženja v Beo- gradu, v širji odbor pa poleg teh prof. Fran Grafenauer, predsednik sekcije profesorskega udruženja v Ljubljani, in univerzitetni prof. dr. Jovo Hadži iz Ljubljane. Za predsednika Glavnega prosvetnega sveta je imenovan g. dr. Vladimir Čorović, rektor univerze v Beo- gradu, za podpredsednika g. Jelenko Mihailo- vić, rektor Višje pedagoške šole in direktor Seizmološkega zavoda v Beogradu. Prvo za- sedanje Glavnega prosvetnega sveta, ki je trajalo ves prošli teden in še zaseda, je otvo- ril g. minister prosvete Stevan Čirić, ki je po- dal članom daljši ekspeze o prosvetni poli- tiki.

Radio v službi ljudske vzgoje.

Skrb ministrstva prosvete in ostalih kul- turnih činiteljev za ljudsko vzgojo pronica vedno bolj in bolj med najširše plasti naroda in uporablja pri svojem delu najnazlednejša sredstva. Tako je prišel v poštev tudi radio, ki je eden največjih in najboljših posredo- valcev pri ljudski vzgoji. V Č. S. R. se upo- rablja tudi radio v veliki meri za ljudsko- izobraževalne akcije, kar je ponoven dokaz, da je kulturno življenje na visoki stopnji. Koncem leta 1927. je znašalo število radio- sprejemnih postaj v Č. S. R. nad 200.000, da- nes se je število potrojilo. Tehnična ureditev oddajnih postaj se nprestano izpopolnjuje in izboljšuje in smelo nememo pričakovati, da bo število radio- abonentov še naraslo, posebno, ako se bodo gospodarske razmere izboljšale. Tudi programi vseh češkoslovaških radio- od- dajnih postaj se nprestano izboljšujejo in hočejo doseči prvo mesto med vsemi evrop- skimi postajami. Zaradi tega obstojajo pri oddajnih postajah posebni odbori, ki dolo- čajo strokovne programe. Le-ti skušajo nu- diti svojim poslušalcem ne samo strokovnega pouka, marveč delujejo tudi vzgojno. Kulturne in vzgojne korporacije uveljavljajo svoja predavanja potom posredovanja Masaryko- vega ljudsko- izobraževalnega zavoda.

Ljudsko- izobraževalna predavanja odda- jajo vse češkoslovaške radio- oddajne postaje in sicer v Prazi, Brnu, Bratislavi in v Košicah.

Za češkoslovaške radio- oddajne postaje so angažirane naslednje institucije: Narodno gledališče v Prazi in Brnu, slovaško narodno gledališče v Bratislavi in Češka filharmonija, ki ima pogodbo, na podlagi katere mora izva- jati za radio 30 koncertov letno. Poleg tega sodeluje pri praški postaji tudi Češki kvartet. Razen navedenih umetniških ustanov ima vsaka postaja lastni komorni ali simfonični orkester.

Za otroke je urejen otroški kotichek, šol- ski radio pa služi pouku in zabavi češkoslova- ške mladine. Smoter češkoslovaške radiofonije je, da bi mogel poslušati vsak češkoslovaški državljani radio oddaje.

(Dalje prihodnjič.)

Sistem javnega izobraževanja na Češkoslovaškem

(Iz češčine prevedel V. K.)

(Nadaljevanje.)

Statističen razvoj prosvetne organizacije in prosvetnega delovanja je naslednji:

Leto	Število otrok, prosv. odborov	Število kraj. prosv. odborov	Število pred- vnanj in tečajev	Število poslušalcev	Število zabav- no-poučnih ustanov	Celotno število izvirnih akcij
1923	500	4390	26202	1594243	25745	51947
1924	542	7322	33973	2874585	49588	83561
1925	528	8807	42282	3589722	51250	93532
1926	569	8442	47873	3617143	59998	107871
1927	555	10893	51425	3837539	74740	126165

Razvoj čeških javnih občinskih knjižnic:

Leto	Knjiž- nic	Zvez- kov	Čita- teljev	Izposojil	Prejem- kov Kč	Občinskih prispev- kov Kč
1920	2885	1362303	241801	2511978	2720641	2051038
1921	4909	1879234	319053	4538301	6009496	4523348
1922	neugotovljeno			približno		5600000
1923	7021	2609373	440321	7102443	8579222	6839352
1924	7694	2876555	468511	8190446	9246671	7565297
1925	8005	3179745	485088	9348395	9913501	8266507
1926	8254	3483790	510930	9383112	10807400	9070156
1927	8527	3682410	500568	10036357	11104695	9411726
Skupaj						53327424

Celotno stanje javnih občinskih knjižnic v Č. S. R. koncem leta 1927. je bilo naslednje:

Narodnost	Knjižnice	Število zvezkov	Čitateljev	Izposojil	Prejemkov Kč
češkoslov.	11274	3943988	619217	10780617	11927836
nemških	3126	1358389	212449	3347387	4029656
madžarskih	631	92508	39392	246932	212659
podkarpatsko- ruskih	265	35406	5272	23794	28951
poljskih	59	14593	3990	41863	76206
Skupaj	15355	5444884	880326	14440593	16275308

Ljudska vzgoja in javno mnenje.

Sodelovanje in obisk pri javnih prosvet- nih ustanovah je prostovoljen, vendar se vedno vzpodbuja in oživlja sodelovanje z naj- različnejšimi novotarijami, tako, da je javnost čim bolj zainteresirana za to delovanje.

Javno mnenje ustvarjajo predvsem časo- pisi. Zaradi tega izdaja centralni odbor stro- kovne ljudsko-izobraževalne časopise, v po- litičnih listih so pa pogostoma obelodanjeni ljudsko-izobraževalni članki.

Odbori prosvetnih društev delujejo za du- hovne interese ljudstva, za njegove življenjs- ke potrebe ter se borijo proti nezdravim po- javom. Vodilne osebnosti prosvetnih udruženj skušajo priti v stike s preprostim ljudstvom ter izmenjavajo vzajemno misli. Posvetujejo se kaj in kako naj bi se izvedle pojedine akci- je, da bi imele v najširših plasteh naroda uspeh.

Propaganda za javno prosvetno udejstvo- vanje se prične že v šoli pri mladini in se stopnjuje, čim bolj dozoreva učenčeva psiha. Pomen javnih občinskih knjižnic poudarja učiteljstvo ter skuša potom šolske knjižnice in pouka pridobiti učence za čitanje v po- šolski dobi. Mladina odnese iz šole mnogo ve- selja do čitanja in s tem do nadaljnje samo- izobrazbe.

Z letaki in lepaki, z razgovori in agitacijo v časopisih se vzbuja zanimanje za dobre ustanove.

Ministrstvo prosvete, okrajni prosvetni odbori in krajevni prosvetni odbori izdajajo sezname in programe prosvetnih ustanov in prireditve, ki se vrše v državni, v okrajni in na

† Prezelj Albina, učiteljica v Gaberju pri Dolnji Lendavi je umrla v Spodnji Hudinji pri Celju 22. t. m. po kratki in težki bolezni. Maturirala je l. 1925 na učiteljsko v Tolminu in nato službovala na Goriškem v Sp. Lokavcu, Drežnici, Čadru, Idriji, Cerknem, Kalu pri Bovcu, Zapotoku in Murovcu, od l. 1933 pa v Gaberju pri Dol. Lendavi. Bila je odlična učiteljica in vzgojiteljica, ki so jo zelo ljubili njeni učenci in spoštovali njihovi starši. Z uspehom je delala tudi izven šole. Vestno delo in prevelika požrtvovalnost sta bili pretežki za njeno šibko telesno konstitucijo, zato je prehitro izgorela v ljubezni do svojega poklica. Z njeno izgubo je nastala vrzel na omejeni šoli. Težko jo bomo pogrešali. Mir njeni blagi duši! Staršem in sorodnikom naše globoko sožalje!

— Društvo upokojenega učiteljstva ima svoj redni letni občni zbor v četrtek dne 4. aprila popoldne ob 4. uri v prostorih gostilne pri »Novem svetu«, z običajnim dnevnim redom. Za slučaj nezadostnega števila prisotnega članstva bo občni zbor pol ure kasneje istotam pri vsakem številu udeležencev. — Ob tej priliki se vabijo vsi tovariši (ce), ki stopijo v pokop, da pristopijo k društvu, ki ima sličen namen kot Učiteljska samopomoč, izplačati po smrti člana dedičem tolikokrat po 6 Din kolikor šteje društvo članov. Prvo leto po upokojitvi znaša pristopnina za posameznika 21 Din za zakonski par pa še nekaj manj. Lansko leto 1934. je bilo 6 smrtnih primerov, a pristopilo je 19 novih in se vrti število članstva okrog 360. Pristopajte takoj po upokojitvi in ne odlašajte!

Osebnostne zadeve

— i Napredovali so učitelji (ce) v VII. skupino: Accetto Valentin iz Stične (Lit.).

V VIII. skupino: Lovrec Ada iz Cirkovca, Zupančič Josip iz Drazgoš, Ocvirk Angela iz Kalobja, Perčič Angela iz Voklega (Kr. 20/2), Košmerl Franja iz Zagorja (Lit. 20/2), Štrus Franc iz Doline, Škufca Jožef iz St. Jurja pri Grosupljem, Novak Anica iz Blok. Košmerl Vinko iz Zagorja, Rataj Oskar od Sv. Križa pri Rogški Slatini.

Naša gospodarska organizacija

— Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh boste prejeli položnice za nakazilo dveh smrtnih slučajev 343. in 344., to je: Dubrovič Božo, Kastav in Čuček Lina, Mirna peč. Samski člani nakažejo s poštnino Din 11.— za konski pari pa Din 21.—. Uprava vladno prosi, da nakažete predpisane zneske po prejemu položnice. — Podporni sklad je izčrpan. Na prvi seji načelstva se bodo rešile prošnje iz meseca januarja 1935. Prošnje rešuje načelstvo po vrsti, kakor so bile vložene. Zadruga uprava Vam ne more dati obveznih izjav ne o rešitvi in ne o znesku, ker reši vsako prošnjo načelstvo na seji. Zato naj prošnjiki ne zahtevajo takih pojasnil od zadrugne uprave.

Učiteljska fiskarna

— t Novak: Risanje. V zadnji številki »Učiteljskega tovariša« smo objavili nepravilno ceno za Novak: Risanje 250 Din. Pravilna cena knjigi je 200 Din.

Mladinska matica

— mm V zalogi so še naslednje knjige, ki jih dajemo še vedno s 25 do 50% popustom: Skulj: Sadržarčki, Kresnice I, II, IV, VI, in VII. letnik, Pipan: Kako smo delali radio, Bevk: Lukec in njegov škorček, Skulj: Vrtaričice, Ribičič: Miškolin.

Poljoprivredna karta kraljevine Jugoslavije

je pravkar izšla v merilu 1:500.000, velikost 160/180 cm. Na tem zemljevidu je označena naša država v njeni administrativni razdelitvi na banovine. Kmetijski značaj posameznih krajev naše države je označen simbolično, to je s pomočjo sličic poljskih, industrijskih, rudarskih in domačih obrti, karakterističnih za določene kraje. Ta način označevanja glavnih panog kmetijske aktivnosti daje zemljevidu širok pregled, ker ga lahko čitajo tudi nepismeni. Na njem so zabeležene najvažnejše proge železniške, vodne in avionske, vse reke, vsa važnejša mesta in trgi, zgodovinske in kulturne znamenitosti, samostani, prosvetne, posebno pa pridobitvene ustanove (industrija). V tehničnem pogledu predstavlja ta zemljevid rezultate, ki pri nas do sedaj še niso bili doseženi. Izdelana je v desetih barvah ter Vam nudi najpopolnejši pregled. Nalepljena na platno s palicami velja 350 Din

UČITELJSKA TISKARNA • LJUBLJANA
registrirana zadruga z omejeno zavezo
Francišanska ulica 6
podružnica: Maribor, palača Banovinske hranilnice

Kmetova: Lovci na mikrobe, Magajna: Brkonja Čeljustnik, Bevk: Tovariša, Kardelj: Potovanje skozi čas, Ribičič: Mihec in Jakec, Ribičič: Miklavževa noč, Lovrenčič: Tiho življenje, Dr. Čermelj: Nikola Tesla.

Poleg tega so v zalogi še vezani celotni letniki Našega roda, in sicer I., IV. in V. letnik. Posamezne številke nekompletnih letnikov »Našega roda« oddajamo pri naročilu nad 20 izvodov po 20 par. Opozarjamo na to posebno revneje šole, kjer učenci nimajo knjig. Pri naročilih naj učiteljstvo navede, koliko istih številsk potrebuje.

— mm Konkurente za književne nagrade M. m. prosimo, da nam javijo čimprej svoje naslove.

— mm Mnogi naši naročniki še niso plačali 6. številke »Našega roda«. Opozarjamo cenj. poverjenike, da imajo pravico do knjig le oni naročniki »Našega roda«, ki plačajo vse številke N. R. in dodajo še Din 2.50 za knjige.

Učiteljski pevski zbor JUJ

— pev. Pravkar minuli pevski tečaj kaže po statistični tabeli vzoren red. Upamo, da bo tako tudi v bodoče. Prihodnji pevski tečaj bo po velikonočnih praznikih, datum sporočimo v prihodnji številki našega glasila. Priprave so v teku. Ravnokar smo prejeli z merodajnega mesta obvestilo, da lahko odpotujemo na turnejo v Bolgarijo.

Tovariše (ice), kateri imajo note doma, a se ne mislijo turneje udeležiti, prosimo, da nam jih vrnejo takoj.

Šolski radio

— r XXV. teden. V torek 2. aprila bo izvajal »Sokol I.« na Taboru lutkovno igrvo v treh dejanjih kralj Brkolina; spisal Josip Korban. 1. Jurčkova mlada leta doma v Mišjem dolu. 2. Jurček se seznani v gozdu z Brkolinom, kraljem podzemskih palčkov in kraljico Zlatico. Ta dva mu tožita, da so jima zboleli palčki na hudi bolezni — lenobi. 3. Jurček ozdravi palčke s telovadbo, ki krepi telo in poživlja duha.

V petek 5. aprila bo predaval gosp. prof. Emil Adamič o naši slovenski glasbi.

— r V kmetijskem radiu bo ob 7.30 v nedeljo 31. marca predaval g. inž. Karel Tavčar: O pogozdovanju v letošnji spomladi in dečji dan.

Stanovska organizacija JUJ iz društev: Vabila

— JUJ SRESKO DRUŠTVO CELJE bo zborovalo skupno s sreskim društvom Šmarje v soboto 6. aprila ob 9. uri v telovadnici mestne narodne šole v Celju. Obravnavala se bo vrsta aktualnih stanovskih in šolskih zadev. Prirejen bo učiteljski gospodarski dan s predavanjem tov. Antona Hrena iz Maribora. Knjižnica bo poslovala že ob 8. uri. Ta dan bo še odprta slikarska razstava umetniškega kluba »Brazda« iz Maribora v Celjskem domu. K polnoštevilnemu posetu zborovanja vabij Odbor.

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO V KAMNIKU bo zborovalo dne 8. aprila 1935. v Kamniku s pričetkom ob 10. uri po sledečem redu: 1. Učiteljski gospodarski dan ref. tov. Kocjančič. 2. Poročila. 3. Predlogi. 4. Slučajnosti. — Pridite vsi!

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO DOL. LENDAVA bo zborovalo v Turnišču 6. aprila 1935. ob 10. uri predpoldne. Tov. Prešernova

bo referirala o »Domu učiteljice«, tov Hvala bo pa imel predavanje: Gospodarski dan učiteljstva. Tov. odborniki se naprosajo, da se udeležijo odborovalne seje, ki bo ob 9. uri.

Predsednik.

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU bo zborovalo v soboto, dne 6. aprila t. l. točno ob 11. uri v narodni šoli v Kočevju po sledečem sporedu: 1. Došli dopisi. 2. Predavanje o gospodarskem dnevu. 3. Seje odbor. 4. Poročila odbor. 5. Druge zadeve in slučajnosti.

Odbor.

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH bo zborovalo dne 6. aprila ob pol. devetih skupno s sreskim društvom Celje v telovadnici mestne deške narodne šole v Celju. Poleg običajnih točk je na sporedu predavanje o učiteljskih gospodarskih usta-

novah. Po končanem skupnem zborovanju zborujemo sami, da rešimo nekatere tekoče zadeve. Udeležba naj bo polnoštevilna!

— JUJ — SRESKO DRUŠTVO V BREZICAH bo zborovalo v soboto, dne 9. aprila ob devetih v Selnici. — 1. Tov. Vranč iz Studencev bo predaval o temi: »Učni načrt z ozirom na čl. 44. zak. o nar. šolah s primeri iz prakse.« — 2. Osnovni bomo odseke na podlagi došlih prijav in razmotirali o aktualnih stanovsko-političnih vprašanjih. — Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

— JUJ SRESKO DRUŠTVO V SLOVENSKI BISTRICI ima svoje redno zborovanje v soboto dne 6. aprila t. l. ob 10. uri popoldne na osnovni šoli na Pragerskem.

Polnoštevilna udeležba stanovska dolžnost! Odbor.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

Gimnazije in srednje šole.

Gimnazije so šestletne. Učna tvarina se deli na dve stopnji; nižja stopnja je dvoletna, višja pa štiriletna. Prva stopnja, dvoletni tečaj, ima namen omogočiti učenca orientacijo in mu pokazati kakšna je njegova nadarjenost in kakšne so njegove potrebe za njegov bodoči poklic. Višja gimnazija pa ima tri tipe programov: 1. latinščina in grščina, 2. latinščina z modernim jezikom in 3. brez starih jezikov. V nobenem razredu ne sme presegati število tedenskih ur števila 30. Število učencev na razred je isto, kakor na narodni šoli (40). Prav tako so tudi počitnice enake z osnovnim šolstvom ter trajajo od 12. julija do 15. septembra.

Za učence, ki se ne nameravajo še nadalje splošno izobraževati, se po absolviranju nižjega, dvoletnega tečaja odvarja enoletni zaključni razred. Za te učence se ustanavljajo dvoletne ali troletne »srednje šole«, ki imajo ali gospodarsko (kmetijsko), ali trgovsko, ali tehniško, ali kako drugo osnovo. Te šole so kakor gimnazije — državne.

Gimnazije so moške, ženske ali mešane. Predlog zakona natančno določa v katerih krajih bodo moške, v katerih ženske, v katerih obojne in v katerih krajih se ustanovijo mešane gimnazije.

Na vsako gimnazijo mora biti nameščen učitelj - pedagog in učitelj - zdravnik. Njihovo delo je v zakonu natančno označeno. Pri vsaki šoli te stopnje se mora ustanoviti društvo staršev in učiteljev.

Gimnazijski predmeti so v zakonu točno označeni. V zgodovinskem pouku se ne omeinja več zgodovina krščanstva. Živ jezik si gojenci sami izvolijo.

(Dalje prih.)

Novosti na knjižnem trgu

— k Lepo priznanje piscu slovenske knjige. — O »Geografiji sodobne Evrope« ki jo je letos izdala Slov. Sol. Matica in ki jo je spisal prof. dr. V. Bohinec, poroča »Prager Presse« dne 24. februarja takole:

Od temeljito izšolanega avtorja, ki se je že ponovno izkazal, se da pričakovati solidno delo, katero ustreza vsem opravičenim zahtevkom do take razumljivo pisane publikacije. Pričujoči zvezek dela odlični vtis. Uvodoma se v knjigi razpravlja o celotni Evropi. Nato sledi Južna Evropa in sicer Balkanski polotok, najprej kraljevina Jugoslavija, ki se kajpa še posebej obširno obdelava — in zaključil se bo ta del šele z drugim zvezkom. Podrobnejše se bo govorilo tudi o drugih slovanskih deželah in sosedah Jugoslavije. In nasprotno bodo jugoslovanska poglavja po slovanskih deželah vzbujala posebno zanimanje. Za dodelanost knjige se nam ni treba nič bati, kajti v Sloveniji se dela zanesljivo.

— k Misel in delo, kulturna in socialna revija. Izšla je 6. številka I. letnika z naslednjim vsebino: Najvišji zakon, G. Brodnik: »Nova« Avstrija in koroški Slovenci, dr. Vl. Ravnihar: Razvoj reprezentativnega sistema, dr. S. Dolar: Masaryk svetel vzor človeka in vzgojitelja, dr. M. G. V.: Korporacijska država (II. del). Tem člankom sledi še Obzornik z bogato vsebino, v katerem je tudi notica pod naslovom »Intelektualci v prihodnji skupščini«, v katerem citira stališče »Učiteljskega tovariša«. Naročnina stane za vse leto Din 60. Naročila se pošilja na upravo lista, Gospodarska cesta 4/I.

Nadaljevalno šolstvo.

Po predlogu se ustanavljajo posebni obvezni nadaljevalni tečaji za mladino od 14 do 17 let. Ti tečaji so seveda brezplačni.

R. MIKLAUC
»PRI ŠKOFU« - LJUBLJANA
LINGARJEVA ULICA - PRED ŠKOFIJO 3
DAME IN GOSPODJE!
PRIDITE IN OGLEDITE SI
MOJO ZALOGO
MANIFAKTURNEGA
BLAGA
VELIKA IZBIRA
ZADNJE
NOVOSTI
SOLIDNE CENE!

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 1

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatine in srebrnine. Ceniki brezplačno.